कैथी वर्नमाला

पहिला हिस्सा

जो कि

अवध देश की देहाती पाठशालाओं के विद्यार्थियों के
लिये श्री युत मुनशी दुर्गाप्रसाद साहिब असिस्टन्ट
इन्सपेक्टर मदारिस सूबे अवध के हुक्म से तैयार किया
श्रीमन् महाराजाधिराज पश्चिम देशाधिकारी
श्रीयुत नव्वाब लेफ्टिनेन्ट गवर्नर बहादुर की

आज्ञानुसार

श्रीमद् विद्यासम्पन्न श्री साहिब डैरेक्टर बहादुर आफ
पबलिक इन्सट्रक्शन पश्चिमोत्तर व अवध देशों की

अनुमति से

लखनऊ

मुनशी नवलकिशोर के छापेखाने में छपी

जून सन् १८८१ ई०

कैथी वर्णमाला

पहिला हिस्सह

कैथी की स्वर

अ आ इ ई उ ऊ
ए ऐ ओ औ अं अः

कैथी का ककहरा

क ख ग घ
च छ ज झ
ट ठ ड ढ
त थ द ध न
प फ ब भ म
य र ल व
श स ह
ड़ ढ़ क़ ख़ ग़ ज़ फ़ ज़

માત્રા

+ ા િ ી ુ ૂ ે ૈ ો ૌ ં ઃ

ક કા કિ કી કુ કૂ કે કૈ કો કૌ કં કઃ

ખ ખા ખિ ખી ખુ ખૂ ખે ખૈ ખો ખૌ ખં ખઃ

ગ ગા ગિ ગી ગુ ગૂ ગે ગૈ ગો ગૌ ગં ગઃ

ઘ ઘા ઘિ ઘી ઘુ ઘૂ ઘે ઘૈ ઘો ઘૌ ઘં ઘઃ

ચ ચા ચિ ચી ચુ ચૂ ચે ચૈ ચો ચૌ ચં ચઃ

છ છા છિ છી છુ છૂ છે છૈ છો છૌ છં છઃ

જ જા જિ જી જુ જૂ જે જૈ જો જૌ જં જઃ

ઝ ઝા ઝિ ઝી ઝુ ઝૂ ઝે ઝૈ ઝો ઝૌ ઝં ઝઃ

ટ ટા ટિ ટી ટુ ટૂ ટે ટૈ ટો ટૌ ટં ટઃ

ઠ ઠા ઠિ ઠી ઠુ ઠૂ ઠે ઠૈ ઠો ઠૌ ઠં ઠઃ

ડ ડા ડિ ડી ડુ ડૂ ડે ડૈ ડો ડૌ ડં ડઃ

ઢ ઢા ઢિ ઢી ઢુ ઢૂ ઢે ઢૈ ઢો ઢૌ ઢં ઢઃ

ણ ણા ણિ ણી ણુ ણૂ ણે ણૈ ણો ણૌ ણં ણઃ

થ થા થિ થી થુ થૂ થે થૈ થો થૌ થં થઃ
દ દા દિ દી દુ દૂ દે દૈ દો દૌ દં દઃ
ધ ધા ધિ ધી ધુ ધૂ ધે ધૈ ધો ધૌ ધં ધઃ
ન ના નિ ની નુ નૂ ને નૈ નો નૌ નં નઃ
પ પા પિ પી પુ પૂ પે પૈ પો પૌ પં પઃ
ફ ફા ફિ ફી ફુ ફૂ ફે ફૈ ફો ફૌ ફં ફઃ
બ બા બિ બી બુ બૂ બે બૈ બો બૌ બં બઃ
ભ ભા ભિ ભી ભુ ભૂ ભે ભૈ ભો ભૌ ભં ભઃ
મ મા મિ મી મુ મૂ મે મૈ મો મૌ મં મઃ
ય યા યિ યી યુ યૂ યે યૈ યો યૌ યં યઃ
ર રા રિ રી રુ રૂ રે રૈ રો રૌ રં રઃ
લ લા લિ લી લુ લૂ લે લૈ લો લૌ લં લઃ
વ વા વિ વી વુ વૂ વે વૈ વો વૌ વં વઃ
શ શા શિ શી શુ શૂ શે શૈ શો શૌ શં શઃ
સ સા સિ સી સુ સૂ સે સૈ સો સૌ સં સઃ
હ હા હિ હી હુ હૂ હે હૈ હો હૌ હં હઃ

ड़ ड़ा ड़ि ड़ी ड़ु ड़ू ड़े ड़ै ड़ो ड़ौ ड़ं ड़ः
ढ़ ढ़ा ढ़ि ढ़ी ढ़ु ढ़ू ढ़े ढ़ै ढ़ो ढ़ौ ढ़ं ढ़ः
क़ क़ा क़ि क़ी क़ु क़ू क़े क़ै क़ो क़ौ क़ं क़ः
ख़ ख़ा ख़ि ख़ी ख़ु ख़ू ख़े ख़ै ख़ो ख़ौ ख़ं ख़ः
ग़ ग़ा ग़ि ग़ी ग़ु ग़ू ग़े ग़ै ग़ो ग़ौ ग़ं ग़ः
ज़ ज़ा ज़ि ज़ी ज़ु ज़ू ज़े ज़ै ज़ो ज़ौ ज़ं ज़ः
फ़ फ़ा फ़ि फ़ी फ़ु फ़ू फ़े फ़ै फ़ो फ़ौ फ़ं फ़ः
ज़़ ज़़ा ज़़ि ज़़ी ज़़ु ज़़ू ज़़े ज़़ै ज़़ो ज़़ौ ज़़ं ज़़

ड और ढ के नीचे बिंदी लगाकर जो ऊपर ककहरा में लिख आये हैं उनको ड़, ढ़ बोलना चाहिए क ख ग ज फ इन हरफ़ों के नीचे एक एक बिंदी देने से कुछ ق خ غ ز ف का काम देते हैं और ज के नीचे दो बिंदी लगाने से ذ का काम देता है और ऊपर

कैथी के ककहरा में इन हरफ़ों के लिखने की यही सूरत है कि अगर कोई लफ़्ज़ फ़ारसी का आवे उसे भी सही लिख सकें।

जिस हरफ़ के नीचे ऐसा \ निशान हो उस हरफ़ को आधा बोलना चाहिये

कैथी हरफ़	लफ़्ज़ जिनसे उन कैथी हरफ़ की ठीक आवाज़ मालूम होती है	कैथी हरफ़	लफ़्ज़ जिनसे उनकी ठीक आवाज़ मालूम होती है
अ	अजगर	ए	एब
आ	आदमी	ओ	ओस
इ	इमारत	औ	औरत
ई	ईशा ईसा	अं	अंक
उ	उमर	अः	अःही
ऊ	ऊसर	क	कलम
ए	एक	ख	खबर

ગ	ગરમ	પ	પલ
ઘ	ઘર	ફ	ફલ
ચ	ચમડ઼ા	બ	બલ
છ	છપ્પર	ભ	ભલા
જ	જનમ	મ	મન
ઝ	ઝક્કી	ય	યક઼ીન
ટ	ટટ્ટૂ	ર	રસમ
ઠ	ઠગ	લ	લકડ઼ી
ડ	ડલી	વ	વક઼્ત
ઢ	ઢક્કન	શ	શામ
ત	તરકશ	સ	સખ્ત
થ	થન	હ	હલ્દી
દ	દમ		
ધ	ધરમ	ઙ	
ન	નરમ	ઞ	
ક઼	ક઼દર	ગ઼	ગ઼દર

ख़	ख़बर	फ़	फ़कीर
ग़	ग़लत	ज़	ज़ाला

देहाती हिंदी पाठशालाओं में नीचे की रीति से गुरू सिखाते हैं

पहिली रीति	दूसरी रीति		
काखिनकनने	क	कथमिन	क
कनमुन	का	कन्नो	का
निसों	कि	मचखों	कि
दुगों	की	खुड़िल	की
नाड़े	कु	लखुनम्	कु
वाड़े	कू	वड़ेलम	कू
रिकमत	के	दुखलख	के
होलई	कै	दुलख	कै
कलमत	को	लणणा	को
दुमसत	कौ	दुलावन	कौ
मसते	कं	मसते	कं
दासीविंदा	कः	दुवासीककवादोनिंदोकः दोमेवंदा	

तीसरीरीति		चौथीरीति	
कावि१कनने	क	कावि१कन्ने	क
नेमों	कि	ल्नाोंड़ी	कि
ना१	कु	लहतु१	कु
ल्नकमन	के	एकल्नख	के
होलई	कै	होला	कै
क१मन	को	लुकानो	को
हुमस्ते	कौ	हुमस्ते	कौ
मस्ते	कं	मस्ते	कं
हुवासी	कः	हासी	कः

क ध ठ त ध ह

ध१ ळल १स १थ हल हठ

ध१चल. १सचख. ळलम१. हलगढ़.
१थध१चढ़. हठनक१.

𑂴

𑂎𑂴 𑂗𑂴 𑂟𑂴 𑂡𑂴 𑂧𑂴 𑂪𑂴

𑂎𑂴𑂢 𑂯𑂴𑂪 𑂡𑂴𑂧 𑂤𑂴𑂪 𑂏𑂴𑂟 𑂧𑂴𑂪

𑂄𑂏 𑂎𑂴𑂢 𑂡𑂴𑂧 𑂍𑂩. 𑂤𑂴𑂪 𑂍𑂲 𑂯𑂴𑂪 𑂠𑂨𑂰𑂩𑂰𑂧 𑂍𑂷 𑂧𑂞 𑂦𑂴𑂪. 𑂏𑂴𑂟 𑂣𑂩 𑂧𑂞 𑂒𑂜𑂺. 𑂦𑂴𑂞 𑂍𑂰 𑂙𑂩 𑂧𑂞 𑂍𑂩.

𑂵

𑂍𑂵 𑂢𑂵 𑂧𑂵 𑂪𑂵 𑂮𑂵 𑂯𑂵

𑂎𑂵𑂞 𑂎𑂵𑂪 𑂠𑂵𑂎 𑂠𑂵𑂬 𑂢𑂵𑂍 𑂧𑂵𑂪

𑂠𑂱𑂢 𑂃𑂏 𑂎𑂵𑂞 𑂍𑂴𑂠 𑂧𑂞 𑂍𑂩. 𑂠𑂵𑂎 𑂧𑂰𑂪 𑂍𑂰𑂧 𑂍𑂩. 𑂎𑂵𑂞 𑂍𑂰 𑂍𑂰𑂧 𑂠𑂵𑂎. 𑂮𑂥 𑂮𑂵 𑂧𑂵𑂪 𑂩𑂎. 𑂢𑂵𑂍 𑂍𑂰𑂧 𑂍𑂩. 𑂠𑂵𑂬 𑂍𑂲 𑂦𑂰𑂭𑂰 𑂮𑂲𑂎.

ો

ગો ઘો ગો મો મો હો

કોન ચોક ડોલ તોલ ગોસ લોટ

એક કોન થા. ચોક કો ચલ. ચાકી કા ડોલ કાલા. નાળ કો તોલ. વાગ઼ કી ગોસ બના. ધન સે લોટ લા.

અં આં ઇં ઈં ઉં ઊં

અંક આંચ ઇંચ ઈંટ ઊંચાઈ ઊંટ

અંક સીખને સે વડા નફ઼ા હૈ. આંચ સે બચના અચ્છા હૈ. બારહ ઇંચ કા એક ફુટ હોતા હૈ. રેત મેં ઊંટ હી કામ આતા હૈ. ઇસ ક઼િલે કી ઉંચાઈ કિતની હૈ? યહ ઘર ઈંટ સે બના હૈ. કિસી સે ઐંઠકર બાત મત કર. વહ ડોલ સે પાની ખેંચ રહા હૈ.

हिंदुओं के नाम

मथुरा परसाद. ललिता परसाद. द्वारका परसाद. परमसुख. कालिका परसाद. लछमीधर. बलदेव परसाद. शिवनंदन. लछिमन-परसाद. शिवसहाय. रामसहाय. जानकी परसाद. मायाराम. जीवनलाल. दुर्गा परसाद. शिवशंकर गोपाल सिंघ. महीपति सिंघ. सरदार सिंघ. जोधा सिंघ. महिपाल सिंघ. संग्राम सिंघ. दिगपाल-सिंघ. चंदरभान. मखनलाल. चंदरशेखर. जटाशंकर.

मुसलमानों के नाम

नजर मुहम्मद. याकूब अली. अशरफ़ अली. खुदा बख्श. करीम बख्श. शमशेर अली. नबी बख्श. रमजान खां. मौला बख्श. हुसेन अली. हैदर अली. वाजिद अली.

ખાનસમાં. ઇમામબખ્શ. અકબરઅલી.
રહમતઅલી. ઇમદાદહુસેન. ક઼ુરબઅલી.
મુમતાજ઼અલી.

હિંદુઓંકી જ઼ાતોંકે નામ

બરાહમન. છતરી. કાયસ્થ. બનિયાં. સુનાર.
બઢ઼ઈ. લોહાર. તમ્બોલી. માલી. કલવાર.
કાછી. કુરમી. તેલી. કુમ્હાર. ઢેમા. લોધ.
અહીર. અહિર. ગડ઼રિયા. દરજ઼ી. નાઈ. બારી.
ધોબી. ચમાર. કોરી. ભંગી. કહાર. પાસી.
ખટીક. કચેહરા. ભાટ. જાટ.

સરકારી ઓહદોંકે નામ

ગવરનર જનરલ. ચીફ઼ કમિશનર. કમિશ
નર. ડિપ્ટી કમિશનર. તહસીલદાર. સરિશ્
તહદાર. પેશકાર. ખજ઼ાનચી. ક઼ાનૂનગો.
નાયબ. વાસિલબાક઼ી નવીસ. સિયાહાનવીસ.
નક઼લનવીસ. ઇરફ઼ાનવીસ. મહાફ઼િજ઼.

दफ़्तर. नायब मुहाफ़िज़ दफ़्तर. उपनासी. मुहाफ़ी.

पुलिस के उहदेदारों के नाम

कपतान. इंसपिक्टर. नायब इंसपिक्टर. थाने-दार. कोथहवलदार. हवलदार. नायक. लैस-नायक. चीफ़ कानसटेबिल. हेड कानस-टेबिल. कानसटेबिल.

अदालत के कागज़ों के नाम.

तमस्सुक. रसीद. फ़ारिग़ख़ती. रिहननामः बैनामः हिबानामः इक़रारनामः मुख़्तार नामः अमानतनामः परवानः दरख़ास्त अर्ज़ीदावा इत्तलानामः इश्तिहार. डिकरी मिसल नक़ल अर्ज़ी डिसमाल. दाख़िला हुक्मनामः इस्तग़ासा.

પટવારિયોંકે કાગઝોંકે નામ

પટ્ટા કબૂલિયત જમાબંદી શામિલવાકી સિયાહા ખાતા વિઝની મિલાનખસરા તે· રીજ ખતૌની જમા ખર્ચ ખેવટ. તબદી· લી વગૈરહ.

મહીનોંકે નામ

હિંદી નામ	અંગ્રેજી નામ	હિંદી નામ	અંગ્રેજી નામ
ચૈત	માર્ચ	કુવાર	સેપ્ટેમ્બર
વૈશાખ	એપ્રિલ	કાતિક	અક્ટોબર
જેઠ	મે	અગહન	નોવેમ્બર
અસાઢ	જૂન	પૂસ	ડિસેમ્બર
સાવન	જુલાઈ	માઘ	જેન્યુઆરી
ભાદોં	આગસ્ટ	ફાગુન	ફેબ્રુઆરી

હિંદી સમ્વત ચૈત સે શુરૂ હોતા હૈ ઔર ફાગુનમેં ખતમ હોતા હૈ ઔર અંગ્રેજી સન જેન્યુઆરી સે શુરૂ હોતા હૈ ઔર ડિસેમ્બરમેં

નામ હોતા હૈ.

હિંદી દિનોં કે નામ

દિતવાર સોમવાર મંગલ બુધ વેફે શુક્ર-વાર શનિશ્ચર.

ફારસી દિનોં કે નામ

યકશમ્બા દોશમ્બા સેશમ્બા ચહારશમ્-બા પંજશમ્બા જુમ્મઃ શમ્બા યાકશનઃ

ગિનતી ૧ સે સૌ તક

નામ અંક	હિંદી રૂપ	ઉરદૂ રૂપ	નામ અંક	હિંદી રૂપ	ઉરદૂ રૂપ
એક	૧		છઃ	૬	
દો	૨		સાત	૭	
તીન	૩		આઠ	૮	
ચાર	૪		નૌ	૯	
પાંચ	૫		દસ	૧૦	

ગ્યારહ	૧૧		અઠ્ઠાઈસ	૨૮	
બારહ	૧૨		ઉન્તીસ	૨૯	
તેરહ	૧૩		તીસ	૩૦	
ચૌદહ	૧૪		ઇકતીસ	૩૧	
પંદ્રહ	૧૫		બત્તીસ	૩૨	
સોલહ	૧૬		તેંતીસ	૩૩	
સત્રહ	૧૭		ચોંતીસ	૩૪	
અઠારહ	૧૮		પૈંતીસ	૩૫	
ઉન્નીસ	૧૯		છત્તીસ	૩૬	
વીસ	૨૦		સૈંતીસ	૩૭	
ઇક્વીસ	૨૧		અડ્તીસ	૩૮	
બાઈસ	૨૨		ઉનતાલીસ	૩૯	
તેઈસ	૨૩		ચાલીસ	૪૦	
ચોવીસ	૨૪		ઇકતાલીસ	૪૧	
પચ્ચીસ	૨૫		બેઆલીસ	૪૨	
છવ્વીસ	૨૬		તેંતાલીસ	૪૩	
સત્તાઈસ	૨૭		ચવાલીસ	૪૪	

પૈંતાલીસ	૪૫	બાસઠ	૬૨
છિંયાલીસ	૪૬	તિરસઠ	૬૩
સેંતાલીસ	૪૭	ચૌંસઠ	૬૪
અડતાલીસ	૪૮	પૈંસઠ	૬૫
ઉન્ચાસ	૪૯	છાસઠ	૬૬
પચાસ	૫૦	સડસઠ	૬૭
ઇક્કાવન	૫૧	અડસઠ	૬૮
બાવન	૫૨	ઉનહત્તર	૬૯
તિરપન	૫૩	સત્તર	૭૦
ચૌવન	૫૪	ઇકહત્તર	૭૧
પચપન	૫૫	બહત્તર	૭૨
છપ્પન	૫૬	તિહત્તર	૭૩
સત્તાવન	૫૭	ચૌહત્તર	૭૪
અટ્ઠાવન	૫૮	પચહત્તર	૭૫
ઉનસઠ	૫૯	છિહત્તર	૭૬
સાઠ	૬૦	સતહત્તર	૭૭
ઇકસઠ	૬૧	અઠહત્તર	૭૮

ઓનાસી	૭૯		નવ્વે	૯૦	
અસ્સી	૮૦		ઇક્કીનવે	૯૧	
ઇક્કીઆસી	૮૧		બાનવે	૯૨	
બીઆસી	૮૨		તિરાનવે	૯૩	
તિરાસી	૮૩		ચોરાનવે	૯૪	
ચોરાસી	૮૪		પંચાનવે	૯૫	
પચાસી	૮૫		છાનવે	૯૬	
છિઆસી	૮૬		સત્તાનવે	૯૭	
સત્તાસી	૮૭		અટ્ઠાનવે	૯૮	
અટ્ઠાસી	૮૮		નિન્નાનવે	૯૯	
નવ્વાસી	૮૯		સો	૧૦૦	

पहाड़े एकसे सोलहतक

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
२	४	६	८	१०	१२	१४	१६	१८	२०	२२	२४	२६	२८	३०	३२
३	६	९	१२	१५	१८	२१	२४	२७	३०	३३	३६	३९	४२	४५	४८
४	८	१२	१६	२०	२४	२८	३२	३६	४०	४४	४८	५२	५६	६०	६४
५	१०	१५	२०	२५	३०	३५	४०	४५	५०	५५	६०	६५	७०	७५	८०
६	१२	१८	२४	३०	३६	४२	४८	५४	६०	६६	७२	७८	८४	९०	९६
७	१४	२१	२८	३५	४२	४९	५६	६३	७०	७७	८४	९१	९८	१०५	११२
८	१६	२४	३२	४०	४८	५६	६४	७२	८०	८८	९६	१०४	११२	१२०	१२८
९	१८	२७	३६	४५	५४	६३	७२	८१	९०	९९	१०८	११७	१२६	१३५	१४४
१०	२०	३०	४०	५०	६०	७०	८०	९०	१००	११०	१२०	१३०	१४०	१५०	१६०
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

इति